

15 MRS 1968

Folketingets forhandlinger. (111)

1761

28/11 67: Forespørgsel til udenrigsministeren.

1762

[Niels Westerby.]

om det ville blive bedre eller værre, hvis NATO og Warszawapagten blev ophævet. Jeg kan ikke forestille mig, at det, der må være Danmarks mål: fred, afspænding, nedrustning, kontrol med nedrustningerne og dermed betryggelse af freden, ville kunne opnås i en situation, hvor 7 østlige og 15 vestlige lande opererede selvstændigt, på egen hånd, hver for sig og uafhængigt af hinanden. Jeg kan ikke forestille mig, at man kunne nå frem til afspænding, aftaler om nedrustning, kontrol med den og fred, hvis 22 lande opererede uafhængigt af hinanden og selvstændigt. Jeg vil være tilbøjelig til at tro, at man så ville kunne opnå det, man vil kunne kalde en „balkanisering“ af hele den europæiske situation — ved en „balkanisering“ forstår man jo de ulykkelige tilstande, der eksisterede på Balkan før den første verdenskrig — og jeg vil i denne forbindelse stille det spørgsmål: tror man virkelig, at der ville være opstået konflikt i Mellemøsten i sommer, hvis f. eks. Israel havde været medlem af NATO og Ægypten, Syrien og Jordan medlemmer af Warszawapagten? Jeg tror det ikke. Netop de meget flydende og uklare grænser i Mellemøsten, hvor den ene part ikke vidste, hvad den kunne tillade sig over for den anden part, var en årsag til konflikten. Netop det forhold, at ingen vidste, hvordan USA og Sovjetunionen var placeret i forhold til den mellemøstlige spænding, gjorde, at konflikten brød ud. Der er såmænd lige så store konfliktårsager i selve Europa, som der er i Mellemøsten; men det er min bestemte opfattelse, at netop systemet med Warszawapagten og NATO har forhindret, at de store konfliktårsager i Europa er kommet til udfoldelse, medens netop fraværet af et sikkerhedssystem i Mellemøsten har gjort, at spændingen mellem Israel og de arabiske lande brød ud i en konflikt.

Jeg vil spørge alle dem, der ivrer for, at man nu bør ophæve NATO, og at vi skal give vort bidrag hertil ved at udtræde af NATO efter 1969: hvordan ville man så løse

det tyske problem? Det ville jo betyde, at man havde et Vesttyskland og et Østtyskland under hver sin uafhængige regering og hver sit styre — og det er vel ikke nogen hemmelighed, at de to regeringer ser med en vis fjendtlighed på hinanden. Hvordan ville man uden Vesttysklands medlemskab i NATO og Østtysklands medlemskab i Warszawapagten, med de to lande opererende frit og uafhængigt og selvstændigt, forhindre, at det kom til konflikt imellem disse to lande? Der ville blive skabt øgede konfliktmuligheder i Europas hjerte; man ville skabe en slags krudttønde, der senere ville kunne blive til den allerstørste fare for hele den europæiske situation, som ville kunne forårsage krig i Europa.

Jeg tror derfor, man må fastslå, som det tidligere er blevet, at indtil det er blevet muligt igennem en sikkerhedskonference at skabe en sikkerhedsordning, der omfatter hele Europa, øst såvel som vest og USA såvel som Sovjetunionen, er vi nødt til at opretholde såvel NATO som Warszawapagten. Noget andet er, at vi ikke må betragte disse to pagter som det, de var ved deres stiftelse. De er ikke længere kun et sikkerhedspolitisk arrangement. Også tanken om at udnytte dem som et forhandlingsinstrument, som en tilnærmelsesmulighed, som et udgangspunkt for alle landenes samlede tilnærmelser til hinanden eller for de enkelte landes tilnærmelser over for hinanden på tosidet eller flersidet basis må selvfølgelig holdes for øje. Jeg betragter i høj grad NATO som et udgangspunkt for Danmark til at gøre alle de bestræbelser, vi formår for at sikre afspænding imellem vest og øst, og som en mulighed for at tilskynde andre vestlige lande og for så vidt også de østlige til at udnytte de muligheder, som består. Men jeg anser det for meget farligt, hvis man støtter en polarisering ved gennem kontakter på tosidet basis at forsøge at nedbryde NATO og Warszawapagten. Jeg mener, at enhver kontakt imellem øst og vest bør ske med de to pagter som udgangspunkt, så vil man hurtigere nå langt i ret-